

O prostranstvima morala i odgoja

<"xml encoding="UTF-8?">

O prostranstvima morala i odgoja

Prenosi se od Džabira da je rekao: „Čuo sam imama Hasana kako govori: „Plemenitosti morala ima deset: iskrenost jezika, istinitost smjelosti, davanje onome koji traži pomoć, ljepota ćudi, nagrađivanje učinjenog dobra, čuvanje rodbinskih veza, podržavanje komšija, poznavanje svačijeg prava, lijepo primanje gostiju, a vrhunac svega je sramežljivost.“

Imam Mudžteba je odredio zbir moralnih pojmova u odgovoru na pitanja koja mu je postavljao njegov otac, imam Ali. Ovdje ćemo navesti neke od njih:

1. **Ispravnost:** uzvraćati loše dobrim.
2. **Ugled:** uzdizati svoje pleme i podnositi zlo (slagati se s braćom).
3. **Velikodušnost:** biti čedan i popravljati čovjeka u onom što mu pripada (popravljati čovjeka u pitanju njegove vjere, lijepo voditi računa o svom imetku, širiti selam i pokazivati ljubav prema ljudima).
4. **Dobročinstvo:** davati i u oskudici i u izobilju.
5. **Bratstvo:** biti vjeran u teškoći i rahatluku.
6. **Zarada:** žuditi za bogobojaznošću i sustezati se od dunjaluka.
7. **Blagost:** pritajiti gnjev i vladati sobom.
8. **Bogatstvo:** zadovoljstvo duše onim što je Allah dodijelio, i ako je malo, jer, doista, istinsko bogatstvo je bogatstvo duše.
9. **Čvrstina:** žestina smjelosti i borba protiv najjačih ljudi.
10. **Šutnja:** koprena pred mahanom i ukras za čast: počinitelj je miran, a njegov sablesjednik zaštićen.
11. **Slava:** oprostiti dug i preći preko prijestupa.
12. **Čuvanje** srca: čuvati sve što ti je neko ostavio na čuvanje ili sve što je skriveno u njemu.
13. **Pohvala:** činiti lijepo i ostaviti se ružnog.
14. **Odlučnost:** duga ustrajnost, prijateljstvo s vladarima, opreznost pred ljudima od njihova zla.
15. **Darežljivost:** davati prije nego neko zatraži, dobrovoljno činiti dobro i nahraniti u suši.
16. **Odvažnost:** odbrana komšije, pružanje zaštite u nesreći i strpljivost u nedaćama.

Imam Hasan, a.s., je također slobodno i bez ikakve opterećenosti odgovorio na zbir drugih očevih pitanja u vezi s ružnim moralnim osobinama. Ovdje ćemo navesti neke od njih:

1. **Niskost:** zanimati se za beznačajno i davati neznatno.
2. **Podlost:** čuvati svoj imetak po cijenu obraza.
3. **Tvrdičluk:** da ono što vidiš u svojoj ruci smatraš velikim i cijenjenim, a ono što si udijelio propalim.
4. **Bojažljivost:** smjelost prema prijatelju i kukavičluk pred neprijateljem.
5. **Siromaštvo:** pohlepa nefsa za svakom stvari.
6. **Srčanost:** biti prihvaćen kod ravnih sebi.
7. **Opterećenost:** tvoj govor o onome što te se ne tiče.
8. **Osorost:** tvoje neprijateljstvo prema tvom vođi i dizanje glasa na njega.
9. **Maloumnost:** slijeđenje niskih i druženje sa zalutalima.
10. **Nemar:** to je da napustiš džamiju i da se pokoravaš pokvarenjaku.
11. **Lišenost:** ostavljanje svog udjela, a nuđen ti je.
12. **Najgori ljudi:** oni u čijoj radosti niko ne učestvuje.

Imam Hasan, a.s., je također govorio o korijenima moralnih prijestupa i glavnih ružnih osobina: „Propast ljudi je u tri stvari: oholosti, pohlepi i zavisti. Oholost – zbog nje je propast vjere i zbog nje je proklet Iblis, pohlepa je neprijatelj duše i zbog nje je Adem istjeran iz Dženneta, a zavist je vodič zla i zbog nje je Kabil ubio Habila.“